

Шестият

Когато стане дума за НГДЕК, простете, но попадам в плен на ирационалното. Ми, аз обичам НГДЕК. А от такава позиция и пред такъв юбилей, разбирате, нито мога да съдя, нито да анализирам. Затова, ето ви най-патетичният (волунтаристичният, безотговорният) текст, който някога е писала иначе рефлексивната ми особа. Най-големият враг на мелодрамата вече знае, че този път няма да му се разминее без едно голямо, носталгично, напоително, юбилейно разребаване. Vivat!

MAXIMA CUM LAUDE

Защо обичам класическата гимназия?

- Защото преди беше "хип" сред "соц".
- Защото сега е "алтернатив" сред "мейнстрийм".
- Защото, и захвърлена накрай града, е очарователна.
- Защото там заподозрях каква ми е на мене Хекуба.
- Заради звездното небе над мен в Дуранкулашкия некропол.
- Заради Никополис ад Иструм и Атинския акропол.
- Заради Епигавър, където видях Театъра.

Защо обичам своите учители?

- Защото носят и имена на богини, цветя и физически явления.
- Защото преподават на фона на класическа музика и тя не им пречи.
- Защото знаят за две южни страни много повече от собствените им граждани и постоянно са изложени на риска да ги глоби туристическата полиция в защита на синдикалните интереси на местни екскурзоводи.
- Защото се щураха по селата да откриват сборници със старинни песнопения.
- Защото тичаха по бели шорти и юнашка фланелка из Парка на Свободата.
- Защото и те избягаха от час, за да гледаме "Покаяние" на Кинопанорамата.
- Защото въобще нямаше час на първия митинг пред Катедралата.
- Защото не ни предадоха на лошите, защото в девети клас практикувахме нудизъм по северните плажове на Републиката.
- Защото бяха перфектни събеседници в село Никоп Великотърновско.
- Защото белите коси в млада възраст увенчават неотразимата изякност.
- Защото тестостеронът поразява тинейджъра в центъра на равновесие.
- Защото, ако прочетат този текст, ще си кажат: "Посмали!"; и ще разбера, че неоснователно ме подозират в хиперболизация.

Защо обичам своите съученици?

- Защото надуха *We don't need no...* на Pink Floyd през високотоговорителите на плаца по време на строева подготовка на военното обучение.
- Защото се опитваха да бъдат "пънк", а все не се получаваха.
- Защото танцуваха по гимнастически трика на Празника на Красотата.
- Защото пишеха по стените дълги статии, вместо къси графити.
- Защото новините на всички честоти в ефира ми звучат с познати гласове.
- Защото скоро ще станат най-младите професори в Австрия.
- Защото много убедително лъжеха, че областта Рур била забележителна с множеството си фабрики за производство на бастуни.
- Защото Гертруд не е прислужник на Клавдий, а е кралица на Дания.
- Защото изпуснахме Марийчето от първия етаж на земята, докато снихме първия клип на бенда, и тя дори не ни се разсърди.
- Защото в почти всеки голям европейски и северно-американски град имам с кого да се срещна след де-есет години.
- Заради пролетното ми пробуждане.

Класическата гимназия на 25

Престъпният въпрос на въпросниците на Националната гимназия за древни езици и култури

Свободният дух

Когато през 1983 г. ме приеха в Класическата гимназия, мои приятели питаха на какъв точно инструмент свиря там. След като им разяснявах, че в тази гимназия не се свири, а се учат латински, старогръцки, старобългарски и други древни езици, следващият въпрос задължително беше: "И какво ще правим после с всичко това?". Тогава времената не бяха толкова комерсиални, колкото сега, и все пак дори и в онзи период здравият български разум трудно разбираше, че човек може да се занимава с нещо, което няма да му донесе бърза печалба. Това изглеждаше като пиене на време. Обясненията, че там повишаваш общата си култура и натрупваш знания, някак си не се приемаха за сериозни, защото не се връзваха с прословутия нашенски практицизъм.

Всъщност основното, което Националната гимназия за древни езици и култури даваше на своите възпитаници, дори не се изразяваше толкова в знанията, които нямаше как да бъдат получени другаде. Гимназията беше много по-ценна с чувството за свобода, което носеше. Например, можехме да ходим на училище без задължителните грозни униформи и да бъдем с коси, заради които в останалите учебни заведения моментално биха ни намалили поведението, ако не и нещо по-лошо. Пушенето, разбира се, се преследваше, но ние усецахме, че преподавателите не влагат в тази си дейност кой знае какво старание, вероятно защото разбираха, че в едно училище основното не са униформите, дължината на косите или количеството изпушени цигари.

Културологичният шок, който изпитах след първите дни в НГДЕК, беше свързан тъкмо с отношението на учителите към нас. За повечето от тях ние не бяхме неграмотно стадо, в чиито глави трябва да се наляят огромни бидони със знание. Учителите се отнасяха с нас като с пълноценни личности, които имат абсолютното право да се съмняват и да приемат критично чуждата позиция. Много от тях бяха университетски преподаватели, говореха ни на "Вие" и специално ни молеха да не ставаме от чина, когато говорим. На фона на тогавашните стандарти в образователната система това си беше истинска революция. Когато влизяхме в часовете на Георги Бакалов, Кирил Мерджански, Юхим Филипова, Живка Икономова, Владо Атанасов, Елена Андонова, Корнелия Славова (за жалост не мога да изброя всички), ние не просто изучавахме езиците и културите на древните народи, а се учехме на равноправно общуване. Другото много ценно нещо, което научавахме, беше, че не бива да приемаме на доверие готовите шампи в която и да е наука. Това, разбира се, е хубаво, но практическото му приложение никак не е лесно. Спомням си колко силно накартени бяха националистическите ми чувства, когато преподавателът ни по средновековна история Георги Бакалов ни разясняваше отношенията между Византийската империя и България. Възпитан с "ураджийските" клишета от учебниците в прогимназиалния курс, аз бях твър-

Явор Гърgev